

تفکر خلاق و توانایی حل مسأله

مریم نجفی زاده، شوکت نجفی زاده

www.ketab.ir

سرشناسه نجفی زاده، مریم، ۱۳۶۶-
عنوان و نام پدیدآور تفکر خلاق و توانایی حل مسأله/مریم نجفی زاده، شوکت
نجفی زاده
مشخصات نشر اصفهان، کاشف علم، ۱۴۰۱
مشخصات ظاهری ۱۰۴
شابک ۹-۵۲-۵۷۵۵-۶۲۲-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی فیپا
موضوع خلاقیت
Creative ability موضوع
اندیشه و تفکر خلاق
Creative thinking
حل مسأله
Problem solving
شناسه افزوده: نجفی زاده، شوکت، ۱۳۵۸-
رده بندی کنگره BFF۰۸
رده بندی دیویی ۱۵۳/۳۵
شماره کتابشناسی ملی ۸۸۳۴۶۷۳

تفکر خلاق و توانایی حل مسأله

مریم نجفی زاده، شوکت نجفی زاده

نشر کاشف علم

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

نوبت چاپ: اول ۱۴۰۱

شابک: ۹-۵۲-۵۷۵۵-۶۲۲-۹۷۸

مرکز پخش: ۰۹۱۳۷۷۲۳۲۵۸

www.kashefelm.ir

فهرست مطالب

مقدمه

۹

فصل اول: خلاقیت

۱۳

تعریف خلاقیت

۱۷

تعاریف خلاقیت از دیدگاه اجتماعی

۲۰

تفاوت خلاقیت و نوآوری

۲۰

مؤلفه‌های خلاقیت

۲۱

ویژگی‌های افراد خلاق

۲۲

فصل دوم: عوامل موثر بر خلاقیت

۲۵

عوامل بازدارنده خلاقیت

۲۷

عوامل فردی

۲۸

عوامل پیش‌برنده خلاقیت

۳۱

عوامل فردی

۳۱

عوامل پیرامونی

۲۳

حمایت از اندیشه‌های خلاق

۳۳

فرایند خلاقیت

۳۳

۱- فرایند خلاقیت از نظر هلم هولتز

۳۴

۲- فرایند خلاقیت از نظر والاس

۳۵

۳- فرایند خلاقیت از نظر اسبورن

۳۵

۴- فرایند خلاقیت از نظر استین

۳۶

۵- فرایند خلاقیت از نظر آلبرشت

۳۶

۶- فرایند خلاقیت از نظر مالاگا

۳۷

عوامل توسعه خلاقیت

۳۸

عوامل فردی

۳۸

عوامل محیطی

۴۰

فنون توسعه خلاقیت

۴۱

۴۳	موانع خلاقیت
۴۳	۱- عوامل فردی
۴۵	عوامل محیطی
۴۷	ویژگی‌های افراد خلاق
۵۱	فصل سوم: نظریه‌های خلاقیت
۵۳	نظریه کهن
۵۴	نظریه تداعی گرای و رفتارگرایی
۵۵	نظریه انسانگرایی
۵۵	نظریه شناخت گرای
۵۶	نظریه گشتالت
۵۷	نظریه اسکاکتل
۵۷	نظریه گیلفورد
۵۸	نظریه تورنس
۵۸	نظریه آمابیل
۵۹	نظریه عصب شناختی
۶۱	فصل چهارم: تفکر خلاق
۳۶	تعریف تفکر
۶۵	انواع تفکر
۵۶	انواع تفکر از نظر روان شناسان گشتالت
۵۶	انواع تفکر از نظر دیبونو (۱۹۷۰)
۶۷	انواع تفکر از نظر بارتلت
۶۷	انواع تفکر از نظر استرنبرگ و ویلیامز
۶۸	تعریف خلاق
۶۸	تعریف تفکر خلاق
۷۲	انواع تفکر خلاق
۷۳	اجزای تفکر خلاق
۷۴	مراحل تفکر خلاق
۷۶	عوامل مؤثر بر ایجاد خلاقیت و تفکر خلاق
۷۷	ویژگی‌های معلمان خلاق
۷۸	ویژگی‌های دانش‌آموزان خلاق
۹۷	نقش تفکر خلاق در تدریس معلمان

مقدمه

آموزش مهارت‌های همچون حل مسئله، تفکر انتقادی^۱ و تفکر خلاق^۲ از اهداف بنیادی نظام‌های آموزشی است و هدف هر نظام آموزشی، تربیت دانش‌آموزانی متفکر، خلاق، نقاد و دارای توانایی حل مسأله می‌باشد تا بتوانند در زندگی روزمره خود به بهترین شیوه ممکن آنها را به کار برده و زمینه رشد و ارتقاء فردی و اجتماعی خود و دیگران را فراهم سازند. بسیاری از صاحب‌نظران مانند انیس، پول و لیپمن^۳ بر این باورند که یکی از اهداف اساسی تعلیم و تربیت باید تربیت انسانهای متفکر باشد.^۴ پول (۱۹۹۲) معتقد است که تربیت انسانهای صاحب اندیشه و ذهن کاوشگر، باید نخستین هدف و محصول نهایی تعلیم و تربیت باشد. توجیه معتقد است که رشد توانایی اندیشیدن و حل مسائل مهمتر از تربیت فنی و حرفه‌ای فراگیران است. در جامعه‌ای که سیستم تعلیم و تربیت آن بدون بحث و انتقاد، امور را می‌پذیرد و بدون تفکر آنها را منعکس می‌کند، خطر پدید آمدن انسانهای فاقد توان و نیروی تفکر در جامعه زیاد می‌باشد.^۵ در نظام آموزشی ایران نیز آموزش مهارت‌های ضروری به نوجوانان، به شکل صریح و یا ضمنی جزو اهداف آرمانی تعلیم و تربیت یا حتی دروس خاص در دوره‌های گوناگون تحصیلی ذکر شده است.^۶ اما پرورش تفکر و توانایی حل مسأله صرفاً در سایه انتقال اطلاعات به ذهن فراگیران حاصل نمی‌شود بلکه لازم است در برنامه‌های آموزشی روش‌هایی گنجاینده شود که از طریق آنها دانش‌آموزان و دانشجویان قابلیت‌های چگونه آموختن را از طریق نظم فکری بیاموزند.

1- Critical Thinking

2- Creative Thinking

3- Enis, Paul & Lipman

۴- شعبانی، حسن (۱۳۸۲)، روش تدریس پیشرفته، تهران.

۵- فتحی آذر، اسکندر (۱۳۸۳)، روشها و فنون تدریس، تهران: دانشگاه تبریز.

۶- صافی، احمد (۱۳۷۹)، مدیریت و نوآوری در مدارس، تهران: انجمن اولیاء و مربیان.